

Neubauer Ignác És Felesége, Ljubov Esküvői Képe

Ez az esküvői képünk. Egy fényképészetben készült 1957-ben, Ungváron. 1945 végén tértem haza Auschwitzból. Anyámmal és Hermina húgommal - csak ők ketten maradtak életben a családomból - Ungvárra mentünk lakni. Amikor megérkeztünk, azt mondták, hogy költözzünk be egy olyan házba, ahonnan a lakókat annak idején elvitték koncentrációs táborba. Találtunk egy megfelelő, üresen álló egyszobás lakást, egy jó nagy szobából, konyhából és mellékhelyiségből állt. Ott telepedtünk le hármasban. Fölvettek egy szabóságba tanoncnak. Mivel én voltam az egyetlen férfi a családban,

tudtam, hogy gondoskodnom kell anyámról és a húgomról. Lehet, hogy ez ösztökélt gyors tanulásra, két év elteltével jó férfisabó vált belőlem. Akkoriban gyakorlatilag lehetetlen volt készruhát venni. Szövetet viszont lehetett kapni. Ezért az emberek a szabónál varratták a ruhájukat. Elsősorban felsőruházattal foglalkoztam, de a férfiöltönyeim is jól sikerültek. Szinte a teljes városi és járási előljáróság a megrendelőm volt. A fizetésem felül az ügyfeleim borraivalót is adtak, vagy olyan árucikkkel láttak el, amelyeket akkoriban nagyon nehéz volt beszerezni. Volt egy kárpátaljai zsidó fiatalokból álló társaságunk, együtt töltöttük a szabadidőnket. A Szovjetunióból érkezett betelepülőkkel nem sikerült összebarátkoznunk. Nagyon is eltérő volt a véleményünk az élet dolgairól. A varrodánkban sok fiatal lány dolgozott. Gyakran hívtak sétálni vagy moziba, de én visszautasítottam, mondván, hogy sok a munka. Anyám is folyton iparkodott, hogy összeismertessen zsidó lányokkal, hogy menyasszonyt találjon nekem. De én még nem gondoltam a házasságra. Egyszer aztán jött az üzemünkbe egy fiatal lány, egy betelepült. Az üzemvezetővel beszélt, valamit igazítani kellett a ruháján. Később gyakran összefutottunk az utcán, köszöntünk egymásnak. Az Odesszai járásban lévő Szavranyi nevű városból érkezett Ungvárra, pontosabban rendelték Ungvárra, miután elvégezte az odesszai orvosi egyetem gyógyszerészeti szakát. Akkoriban a Szovjetunió más vidékeiről csak különleges engedéllyel lehetett Kárpátaljára utazni, merthogy a terület határzónának számított. A Szovjetunióban élő emberek úgy hitték, hogy Kárpátalján hemzsegnek a bűnbandák és az antiszemiták. Anna apja még a vesztegetéssel is megpróbálkozott, hogy a lányát ne küldjék erre a borzalmas helyre. Mikor aztán megérkezett Ungvárra, nagyon megtetszett neki a város. Anna középső testvére, Donya az odesszai orvosi egyetem gyermekgyógyászati szakán végzett. Az egyetem után a fehéroroszországi Bresztbe irányították, egy háborús árvák számára fenntartott otthonba. Három évig dolgozott ott, aztán a nővére rábeszélte, hogy költözzön Ungvárra. Donya gyermekorvosként dolgozott a rendelőintézetben. Aztán a legfiatalabb testvér, Ljubov Kerzsner is elvégezte a pedagógiai főiskolát. Őt pedig egy ukrán faluba irányították. Miután ott ledolgozta az előírt három évet, Ljubov is Ungvárra költözött. Alsó tagozatosokat tanított egy, a műhelyünktől nem messze lévő iskolában. Reggelenként, munkába menet találkoztunk. Először csak köszöntünk egymásnak, aztán egy alkalommal megálltunk beszélgetni, ezután meg már randevúzni is kezdtünk egymással. A nővérek nagyon jól megértették egymást, mindent megbeszéltek. A legidősebb nagyon elismerően beszélt rólam. Ljubov nyolc évvel volt nálam fiatalabb, 1932-ben született Szavranyiban. A zsidó neve Liebe volt. A szülők vallásosak voltak, tartották a zsidó hagyományokat. A lányok természetesen már nem voltak vallásosak, de zsidók maradtak. Ismerték a zsidó tradíciókat, a zsidó történelmet, egymás között és a szüleikkel jiddisül beszéltek. 1957-ben házasodtunk össze. Az anyakönyvi hivatalban június tizenhétedikére jegyeztettük be a házasságkötésünket, majd megvártuk a nyári szünidőt, amikor a pedagógusok szabadságra mentek, és akkor tartottuk meg a zsidó esküvőt. Titkolóznunk kellett. A feleségem tanár volt, és a hatalom képviselői figyelemmel kísérték a pedagógusok ideológiai tevékenységét. Ha az iskola vezetése tudomást szerzett volna arról, hogy hagyományos zsidó esküvőnk volt, a feleségemet elbocsátották volna azzal az indoklással, hogy 'Alkalmatlan a felnövekvő nemzedékek kommunista szellemű nevelésére'. Volt példa ilyesmire. Aztán ilyen bejegyzéssel a munkakönyvben nemhogy tanárként, de még takarítónőként sem igen lehetett volna újból elhelyezkedni. Ezért aztán titokban, a lakásunkban állítottuk föl a hűpét. A szertartáson csak a rokonaim, Ljubov nővérei meg az esküvőre Ungvárra utazó szülei voltak jelen. Anyám nagyon boldog volt, hogy végre megházasodtam, és zsidó lányt vettem feleségül. Összebarátkozott a feleségemmel. Anyám péntekenként maguknak is, nekünk is megsütötte a sábat kalácsot, a sábatot és a többi ünnepet mindig náluk, vagyis anyámnál és a mostohaapámnál töltöttük Ljubovval. Anyám is gyakran járt

hozzánk. Akkoriban egyetlen piac volt a környéken, nem messze tőlünk. Anyám mindig benézett hozzánk, amikor arra járt. Első gyermekünk, Alik fiam 1959-ben született, apám után az Avrum nevet adtuk. Körül is metéltettük. Természetesen azt is otthon, titokban. Valamelyik tanár valahogy mégis megtudta a dolgot, és emiatt a feleségemnek kellemetlenségei adódtak a munkahelyén. Behívták az iskola igazgatójához meg a városi oktatási osztályra, és mindenütt azt kérdezték tőle, hogy tanárként hogyan vetemedhetett ilyesmire. Szerencsére az ügy nem elbocsátással, hanem megrovással zárult. 1968-ban született a lányunk, Marina. A feleségem édesanyjának tiszteletére, aki egy évvel a lányunk születése előtt halt meg, a Mejta zsidó nevet adtuk neki. A feleségemmel otthon jórészt jiddisül beszéltünk egymással.